

6

Nicméně ČR neproslula jen nepochybným přínosem k úsilí zachovat nosorožce na naší planetě. Do nepovoleného kšeftování s nosorožčími rohy jsou také zapojeny vysoce organizované kriminální gangy působící na našem území. Čeští a vietnamští podnikavci totiž přišli na překvapivě jednoduchý, a přitom účinný trik, jak na černém trhu zpeněžit legálně získané nosorožčí trofeje. Zákonodárství Evropské unie stejně jako známá Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES) povoluje trofejní lov nosorožců tuponosých pro osobní potřebu. Má být možností, jak poskytnout jihoafrické státní ochraně přírody i soukromým farmářům určitou odměnu za to, že se postarali o donedávna veleúspěšnou záchranu druhu. Nepřekročitelnou podmínkou toho, aby si lovec mohl lákavou trofej nosorožce odvézt z Afriky domů, zůstává její nekomerční využití. Jinak řečeno, trofej nesmí být předmětem dalšího obchodu. Přesto v okamžiku, kdy cena části trofeje, tedy vlastního rohu, na černém trhu mnohonásobně převyšuje veškeré, a to určitě nemalé náklady na její pořízení, zůstává jen otázkou času, kdy bude trofejní lov nosorožců tuponosých promyšleně zneužit.

Kontroly České inspekce životního prostředí (ČIŽP) odhalily, že více než 70 % lovců z ČR, kteří v Jihoafrické republice v souladu se zákony ulovili „svého“ nosorožce, následně o trofej naprosto záhadným způsobem přišlo. Nepřekvapí nás, že nosorožčí rohy skončily místo nad krbem v satelitním městečku u Prahy v rukou kšeftářů na trhu v Ho Či Minově Městě nebo v Šanghaji. Celní správa ČR a ČIŽP ve spolupráci s okolními zeměmi zachytila v několika posledních letech na území ČR nelegální dodávky rohů o celkovém objemu asi 100 milionů Kč, které měly vazbu na české občany. Podle odhadů celníků se ale ve skutečnosti jedná o pouhou desetinu skutečného černého obchodu s nosorožčími rohy procházejícího Českou republikou. Obvodní soud pro Prahu 6 se brzy začne věnovat kauze organizované skupiny osob obžalovaných za nelegální obchod s nosorožčími rohy, za což jim hrozí dva až osm let vězení: ze šestnácti obviněných jsou dva lidé vietnamské národnosti. Na základě uvedených skutečností zastavila jihoafrická vláda po dohodě s ČR vývoz nosorožčích trofejí do naší republiky.

Soud již v roce 2013 vynesl rozsudek nad dvěma muži, kteří z výstav na zámku Napajedla na Zlínsku a na hradě Buchlov na Uherskohradištsku odcizili dva rohy nosorožců zapůjčené zoologickou zahradou ve Dvoře Králové nad Labem.

JAK DÁL?

Je zřejmé, že na omezení dnes již masového pytláčení nosorožců a následného ilegálního obchodování s jejich rohy, do něhož je

7

8

6 Tropické pralesy, zejména v horách a v blízkosti vodních toků, obývají asijské druhy nosorožců. Obrázek přibližuje porost v přírodním parku Kuala Selangor v kontinentální Malajšii.

7 V červenci 2013 představitelka Celní správy ČR a Česká inspekce životního prostředí rohy zabavené v České republice a určené pro Vietnam. Ve vazbě skončilo celkem 16 osob.

8 Rohy nosorožců vznikají tak, že nad nosními kostmi pokožka nadměrně rohovatí a vytváří dutá keratinová vlákna, která se tmelí do kompaktního útvaru. Pravidelně dorůstají: samec nosorožce tuponosého dokáže za život vyprodukovat 50 – 60 kg rohu, samice asi polovinu.

v lepším případě zapojen organizovaný zločin, v horším teroristé, jen důsledně vymáhání práva, a to i za použití moderní techniky, jako jsou bezpilotní letadla nebo postupy soudobé molekulární genetiky, nestačí. Neméně důležité je pokusit se snížit alespoň v nejdůležitějších spotřebitelských zemích rozumnou výchovou a osvětou u cílové skupiny poptávku (viz rámeček na straně 14).

V červnu 2013 se představitel osmi nejvyspělejších států světa a Evropské unie (skupina G8) shodli na setkání v britském Lough Erne na tom, že boj proti ilegálnímu obchodu s planě rostoucími rostlinami a volně žijícími živočichy je stejně významný jako omezování korupce, mezinárodního organizovaného zločinu a obchodování s narkotiky a lidmi. Představitelé 46 zemí, kteří se v únoru 2014 zúčastnili v Londýně dvoudenní konference pořádané britským korunním princem Charlesem a jeho synem princem Williamem, přislíbili zvýšit úsilí v boji proti nezákonnému obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů. Důležité je, že novelizovat příslušné zákony se zavázaly i země největší poptávky po nosorožčích rozích, jako je právě Čína nebo Vietnam. V červnu 2014 vydalo vietnamské Ministerstvo zdravotnictví a Sdružení tradičního lékařství společně prohlášení zdůrazňující, že neexistuje žádný důkaz o tom, že by nosorožčí roh léčil rakovinu. V únoru 2015 se v Ženevě sešli v sídle sekretariátu CITES ministři zemí, kde se nosorožci vyskytují, jako je Jihoafrická republika či Mosambik, tranzitních států, mj. i ČR, či spotřebitelských zemí, kupř. Vietnamu, aby se dohodli na konkrétní spolupráci při potírání mezinárodního ilegálního kšeftování s nosorožčími rohy.

Doufejme, že po vzletných prohlášeních budou následovat hodně konkrétní kroky dávající nosorožcům doslova za pět minut dvanáct šanci pobývat s lidmi na stejné planetě.